

શ્રમ કાયદાઓ હેઠળ સુધારાઓ (૨૦૧૪) અંગેની સરળ સમજીતી

સ્થળ- "સાભૂક્ષ" ચોંચોમાણ
માનપુલ, જાજપુર,
સુરત.

તારીખ- ૨૭-૦૭-૨૦૧૮ શિક્ષાક-

સમય- સવારે ૧૦-૩૦ કલાકી

શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ,
ગુજરાત સરકાર, ગાંધીનગર

શ્રમ કાયદાઓ હેઠળની પ્રવર્તમાન જોગવાઈઓ, અમલમાં આવનાર વિવિધ શ્રમ કાયદાના સુધારાઓથી શ્રમ વર્ગને થતા લાભની વિગતો

ક્રમ	અધિનિયમનું નામ અને કલમની વિગત	પ્રવર્તમાન જોગવાઈ	અમલમાં આવનાર સુધારા	સુધારાના લાભો
૧.	કામદાર વળતર અધિનિયમ- ૧૯૮૩ કલમ-૨૨(૧)(એ)	શ્રમયોગી/તેમના આશ્રિતે વળતર માટે અરજી કરવાની સમયમર્યાદા-૬૦ દિવસ	શ્રમયોગી/તેમના આશ્રિતે વળતર માટે અરજી કરવાની સમયમર્યાદા-૬૦ દિવસમાં ન કરે તો રાજ્ય સરકારે અધિકૃત કરેલ અધિકારી દ્વારા વળતર માટેની અરજી કરવાનો સુધારો કરેલ છે.	- શ્રમયોગી તથા તેના આશ્રિત માહિતગાર ન હોઇ ત્યારે વળતર મળવામાં થતો વિલંબ નિવારી શકશે.
૨.	ઔઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ- ૧૯૪૭ કલમ-૨(એન)	હાલમાં સંસ્થાને લોકોષ્યયોગી સેવા જાહેર કરવાની મુદ્દત ક માધ્યમનીએ	સંસ્થાને લોકોષ્યયોગી સેવા જાહેર કરવાની મુદ્દત વિષે કરવાનો તેવો સુધારો કરેલ છે.	- સંસ્થાને વારંવાર અરજીઓ કરવામાંથી મુક્તિ. - ઔઘોગિક શાંતિ અને સંલામતીનું વાતાવરણ જળવાશે. - હડતાળ અને તાળાબંધી જેવી શ્રમ પરિસ્થિતાઓ નિવારી શકશે. જેથી ઉત્પાદકતા વધશે અને શ્રમયોગી વર્ગ સાતત્ય પૂર્વક રોજગારી મેળવી શકશે.
૩.	ઔઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ- ૧૯૪૭ કલમ-૨(એ)(૩)	હાલમાં શ્રમયોગી ને નોકરીમાં પુનઃસ્થાપિત થવા અંગેની ફરીયાદ કરવા માટેની સમય-મર્યાદા ૩ વર્ષની કરવાનો સુધારો કરેલ છે.	શ્રમયોગી ને નોકરીમાં પુનઃસ્થાપિત થવા અંગેની ફરીયાદ કરવા માટેની સમય-મર્યાદા ૩ વર્ષની કરવાનો સુધારો કરેલ છે.	- પુનઃસ્થાપિતની ફરીયાદ ઝડપથી કરવા માટે શ્રમયોગીઓમાં જગૃતિમાં આવશે. - પુનઃસ્થાપિત થવા અંગેની શ્રમયોગીની ફરીયાદનો ઝડપથી નિકાલ આપશે અને ન્યાય મળશે.

૪	ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૮૭ કલમ-૨૫-વી(૨) અને કલમ-૨૫-(ઝડ)(એ) (૧)(બી)	હાલમાં રાજ્યમાં આવેલ સ્પેશ્યલ ઇકોનોમી ઓનમાં કાર્યરત ઔદ્યોગિક એકમોમાં કામ કરતા શ્રમયોગીઓની છટણી સરળ બનાવવાની જોગવાઈ છે. અને આવા શ્રમયોગીઓને ૪૫ દિવસનું છટણી વળતર પ્રતિ વર્ષ આપવાની જોગવાઈ છે.	સ્પેશ્યલ ઇકોનોમી ઓન, બધાજ ૧૦૦ ટકાનિકાસલક્ષી એકમો, SIR (Special Investment Regions) તથા નેશનલ ઇનવેસ્ટમેન્ટ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરીંગ ઓનના ઔદ્યોગિક એકમોમાં કામ કરતા શ્રમયોગીઓને છટણી થવાના કિસ્સામાં ૪૫ દિવસના છટણી વળતરમાં વધારો કરી ૫૦ દિવસના છટણી વળતર પ્રતિ વર્ષ આપવાનો સુધારો કરેલ છે.	- રોજગારીની તકોમાં તેમજ મૂડી સેકસણમાં નોંધપાત્ર લઘારો થશે. અને ૫૦ દિવસનું છટણી વળતર પ્રતિ વર્ષ આપવાની જોગવાઈને પરિણામે શ્રમયોગી વર્ગને આધિક રાહત રહેશે.
૫.	લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ-૧૯૮૮ કલમ-૨(ઈ)	હાલમાં માલિકની વ્યાપક્યામાં આઉટસોર્સિંગ એજન્સીનો સ્પેશ્યલ રીતે સમાવેશ કરવામાં આવેલ નથી	માલિકની વ્યાપક્યામાં આઉટસોર્સિંગ એજન્સીનો સ્પેશ્યલ રીતે સમાવેશ કરવાનો સુધારો કરેલ છે.	- આઉટસોર્સિંગ એજન્સીના માધ્યમથી કામે રાખવામાં આવતા શ્રમયોગીઓને લઘુત્તમ વેતન મળશે અને શોખણ થતું અટકશે.
૬	લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ-૧૯૮૮ કલમ-૧૧(૧)	હાલમાં વેતનની રોકાણી થકવાની અંગેની જોગવાઈ છે	ફેફટરી ચેકટ-૧૯૮૮ લાગુ પડતો હોય અથવા ૨૦ કા તથી વધારે શ્રમયોગી રામેલ હોય તેવી ગુજરાત દુકાન અને સંસ્થા અધિનિયમ-૧૯૮૮ લાગુ પડતો હોય તેના શ્રમયોગીઓને ચેક અથવા શીડથૂલ બેંક ધ્વારા વેતન ચુકવણી કરવામાં આવશે એવો સુધારો કરેલ છે.	- વેતન ચુકવણીમાં પારદર્શિતા આવશે, શ્રમયોગીઓને પૂરેપુરુ વેતન મળશે અને ફરિયાદો ઘટશે.
૭	મકાન અને અન્ય બાંધકામ શ્રમયોગી (રોજગારીનું નિયમન અને સેવાની શરતો) અધિનિયમ-૧૯૯૬ કલમ-૨(ઈ)(િ)	કલમ-૨(ઈ)(િ)માં વેતનની મર્યાદા ૩.૧૫૦૦/- દર્શાવવામાં આવેલ છે	કુશળ શ્રમયોગીને મળવા પાત્ર માર્સીક લઘુત્તમ વેતનના ત્રણ ગણાવેતનની મર્યાદા કરવાનો સુધારો કરેલ છે.	-વધુ શ્રમયોગીઓને બાંધકામ શ્રમયોગી તરીકે વ્યાપ્તાવિત કરી શકશે. જીથી તેઓને સદર અધિનિયમ હેઠળ મળવાપાત્ર લાભો મળી શકશે.
૮	અસંગાઠિત શ્રમયોગી સામાજિક	હાલની જોગવાઈ મુજબ જે	અસંગાઠિત શ્રમયોગીઓની વ્યાપક સુનિશ્ચિત	-આ સુધારાથી અસંગાઠિત

	સુરક્ષા અધિનિયમ - ૨૦૦૮	શ્રમયોગીઓ ઔદ્ઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ-હેઠળ-આવરી-દેવાયેલ હોય તેનો સમાવેશ અસંગઠિત શ્રમયોગી ની વ્યાખ્યામાં થતો નથી.	કરવા ઔદ્ઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૪૭ અંગેની-જોગવાઈ—રદ્દ—કરવાનો—સુધારો—કરેલ છે.	શ્રમયોગીઓને આ કાયદા હેઠળ ખરા અર્થમાં—આવરી—દેવાયેલ તથા સામાજિક સુરક્ષાની યોજનાઓના લાભ મેળવી શકશે.
૮	-ઔદ્ઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૪૭ -લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ-૧૯૪૮ -સમાન વેતન અધિનિયમ-૧૯૭૬	હાલમાં શ્રમ કાયદાઓ હેઠળ દંડની જોગવાઈખૂબ જ ઓછી છે.	આ શ્રમ કાયદાઓ હેઠળદંડની જોગવાઈ વધારીને રૂ.૨૧,૦૦૦/- સુધી કરવામા આવેલ છે.	આ શ્રમ કાયદાઓ હેઠળદંડની જોગવાઈ વધારવાથી માલિકો કાયદાનું પાલન કરવા પ્રેરાશે.
૧૦	-ઔદ્ઘોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૪૭ -લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ-૧૯૪૮ -મોટર ટ્રાન્સપોર્ટ કામદાર અધિનિયમ-૧૯૬૧ -કોન્ટ્રાક્ટ મજૂર (નિયમન અને નાયુદી) અધિનિયમ-૧૯૭૦ - બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ-૧૯૬૫ - બીડી અને સિગાર કામદાર (નોકરીની શરતો) અધિનિયમ-૧૯૬૬ -ગ્રેજ્યુઇટી ચુકવણી અધિનિયમ-૧૯૭૨ -સમાન વેતન આધિનિયમ-	હાલમાં શ્રમ કાયદાઓ હેઠળ દંડની જોગવાઈખૂબ જ ઓછી છે. પુનાર્થી માંડવાળ કરવાની કાર્યક્રમી જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. 	શ્રમ કાયદાઓની ભંગ બદલના ગુનાઓ માંડવાળ કરવાની નવી જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. હાલની દંડની જોગવાઈ ખૂબ જ ઓછી છે. જેમાં વર્ષોથી સુધારો થયેલ નથી. માંડવાળ કરવાની રકમ કરતાં દંડની મૂળ રકમ વધારે હોવી જોઈએ તો જ માંડવાળની નવી જોગવાઈ યથાર્થ છે. - આ પ્રકારના કેસો માંડવાળ કરવાની નવી જ જોગવાઈ સુચવવામાં આવેલ છે. - માંડવાળ કરવાની આ નવી જોગવાઈ કરવાથી અદાલતોમાં લાંબા સમયથી પડતર રહેલ કેસોનો	

	૧૯૭૯			આપી ઉકેલ શક્ય બનશે. - માંડવાળ કરવાની આ નવી જોગવાઈ મુજબ જે કાસરાસર ગુણો બનેલ હશે તેની સંપૂર્ણ પૂર્તતા માલિકે કરવાની રહેશે. - શ્રમયોગીઓને કાયદેસરનું વળતર/પ્રશ્નોનું નિરાકરણ થશે - આ ઉપરાંત માંડવાળની રકમનો હિસ્સો વધારાની રકમ શ્રમયોગીઓને આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.
૧૧	ઔઘોગિક અધિનિયમ-૧૯૪૭ ચોથી અનુસૂચિ	વિવાદ	ચોથી અનુસૂચિમાં કુલ ૧૫ બાબતો છે.	ચોથીઅનુસૂચિની૧૧બાબનોપૈછેકમાંડ(સ્થાયીહુક્મો અનુભાર હોય તે સિવાયજુપાણીથી કામકાજ શરૂ કરવા, તેમા ફેઝફાર કરવા અથવા તે બંધ કરવા બાબત) અનેકમ નં. ૧૧(કોઇકમગીરી પ્રક્રિયા અથવા ખાતા અથવા પાળીમાં કામે રાખેલ અથવા રાખવાની વ્યક્તિત્વોની સંખ્યામાં [માલિકના કાબુ બહારના સંજોગોને લીધે થયો ન હોય] એવો (આકસ્મિક ન હોય એવો) વધારો અથવા ઘટાડો) ઉક્ત બે બાબતો રદ્કરવાસુધારો કરેલ છે.
૧૨	-લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ- ૧૯૮૮	આ બાબતે હલમાં કોઈ	સ્વયંપ્રમાણીકરણ સહસંકલિત વાચિક પત્રક યોજનામાં સંસ્થાઓએ ફરજિયાત જોડાવાનું	સ્વયંપ્રમાણીકરણ સહસંકલિત વાચિક પત્રક યોજનામાં જોડાવાથી એકમોને

	<p>કલમ-૧૮એ(નવી)</p> <p>-કારખાના અધિનિયમ-૧૯૪૮</p> <p>કલમ-૧૧૧એ(નવી)</p> <p>-બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ-૧૯૬૫</p> <p>કલમ-૨૫એ(નવી)</p> <p>કોન્ટ્રાક્ટ મજૂર(નિયમન અને નાયુદી) અધિનિયમ-૧૯૭૦</p> <p>કલમ-૨૮એ(નવી)</p> <p>-ગ્રેજ્યુલ્ટી ચુકવણી</p> <p>અધિનિયમ-૧૯૭૨</p> <p>કલમ-૧૦બી(નવી)</p>		<p>તેમજ માલિકનું ઓડિટ અને એસેસમેન્ટ કરવાનું તેમજ નિરીક્ષણમાંથી મુક્તિ આપવાનો સુધારો કરેલ છે.</p>	<p>નિરીક્ષણમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવનાર છે. જેને લઇને એકમોને ઇન્સ્પેક્ટર રાજમાંથી મુક્તિ મળશે.</p>
--	--	--	--	--

બાળશ્રમયોગી પ્રથા નાખવું

અભિયાન સંદર્ભે

પ્રતિજ્ઞા

ચાલતા હજુ મિંડ શીખ્યા અને એડ શરૂ થઈ ગઈ,
હોશ સંભાળ્યા પહેલાં હોડ શરૂ થઈ ગઈ,
રમવા અને ભણવાની ઉંમરમાં જુઓ,
આ બાળમજૂરી કમરતોડ શરૂ થઈ ગઈ.

મન ભરીને રમવા ખુલ્લું મેદાન મળે,
પાંખ ફેલાવી ઊડવા અવસરોનું આકાશ મળે,
આ બાળકોમાં પણ બાળપણ વસે છે,
એ બાળપણ એમને જીવવાનો અવકાશ મળે.

ઇસાતી હથેળીઓમાંથી કિસ્મત ન ભુંસાય,
ખીલતા પહેલાં જ આ અંકુર ન કરમાય,
આવો, મળીને સૌ કરીએ એક પ્રતિજ્ઞા,
આપણા હાથે કોઈ બાળકનું બાળપણ ન છિનવાય.

unicef

બાળમજૂરી અંગેની જાળ ૧૦૮૮ (ચાઈફલાઈન),
૧૦૮ (ઇમરજન્સી ફેલ્પલાઈન) અથવા ૧૦૦ નંબર પર પોલીસને ફરિયાદ કરો